

Anderson Independent-Mail

Copyright, 1983, The Independent Publishing Co.
South Carolina's Best Newspaper

Anderson, S.C. 29622

Saturday, February 12, 1983

16 Pages, Two Sections

Daily 25c

Ordeal In Poland

Expelled Teacher Critical Of 'Uncooperative' American Embassy

By Sharon Lucas

Oconee-Pickens Bureau

SIX MILE — A South Carolina man expelled from Poland last Sunday claims he suffered an ordeal that included detainment by Polish secret police, five weeks in hiding with Solidarity union members, and pleas for help to an American embassy that went ignored.

Dr. Garret Sobczyk, a teacher who was living in the eastern Poland city of Wroclaw, claimed that not only were American embassy officials "very uncooperative" in protecting his safety in Poland, but they forcibly removed him from the embassy after he told them he was in danger because Polish officials believed he was a subversive.

Sobczyk is the son of Six Mile resi-

dent Aurelia Sobczyk and the late Dr. Andrew Sobczyk, who taught mathematics at Clemson University.

Sobczyk, 39, made his accusations during a telephone interview Friday from Helsinki, Finland, where he will remain until he goes to Munich for a Radio Free Europe interview.

A spokesman for U.S. State Department's Polish relations division Wednesday denied the American Embassy acted irresponsibly.

Sobczyk denies he was a subversive. He charges that American embassy officials grossly underestimated the Polish government's efforts to arrest him, and believed the Polish government's denials that the American was in danger.

Only one day prior to his arrest,

Sobczyk said, and despite his pleas to remain at the American facility, "three (U.S.) Marines hauled me out of the embassy," Sobczyk said, put him into a waiting car and took him to the Victoria Hotel in Warsaw, the Polish capital. They said they would return for him the following day, on Feb. 2, he said.

"I was told I would be allowed to return to my home," he added.

But Sobczyk never did return to his home in Wroclaw because he was arrested, he said.

On the morning of Feb. 2, he continued, American embassy officials picked him up at the hotel and later escorted him to a train station in Warsaw.

A half hour after American officials left, Polish secret police grabbed him,

jailed him for four days and tried him in a mock court with television cameras documenting his "criminal trial" before deporting him with only a briefcase in hand, he said.

Sobczyk said his problems in Poland began last fall while he was a mathematics teacher at a polytechnical institute in Wroclaw.

A teacher there for almost six years, Sobczyk knew Solidarity members and associated with them, he said. Solidarity is the Polish labor union outlawed by that country's communist government.

On Oct. 5, 1982, he said, 15 Polish secret police officers raided his home and confiscated many of his belongings, including a roll of film depicting

See Ordeal, Page 2-A

File Photo

Dr. Garret Sobczyk, an American who was living in Wroclaw, claims that American embassy officials were "very uncooperative" in protecting his safety in Poland.

...Ordeal Ends

Continued From Page 1-A

Polish scenes and pictures of women friends picking potatoes in his garden and sunning themselves.

"The whole thing was really absurd," Sobczyk said. The police told him that the pictures could be used to destroy his reputation, he said.

"I was not given any rights. They informed me I had to leave Poland right before Christmas on Dec. 22.

"They wanted me to sign this document (stating that he didn't have a valid visa). Although I signed it, it was with the proviso that my signature only meant I received a copy of the decision," Sobczyk said.

"They snatched it away. They didn't give me a copy."

They also didn't give him his passport back while they kept him waiting, he claimed.

As he waited, Sobczyk said, he became afraid. "I just decided I didn't want to wait around."

He then sought out friends in the Solidarity movement, who hid him from Polish authorities for five weeks.

Meanwhile, Dec. 22 had passed and his letters to Polish authorities seeking the return of his belongings and requests to remain in Poland were ignored, he said.

Yet at least one other letter to a Roman Catholic priest outlining his predicament was acknowledged and read during a mass.

Then, on Feb. 1, "I decided that I had done everything I could to protest the decision to expell me," Sobczyk said.

"I decided I was a burden on these people who were hiding me. I felt there was nothing else I could do so I decided to go to the American Embassy."

"Things were getting rather hot," he added. So although embassy officials had earlier asked him to stay away until their talks with Polish authorities were completed, he went to the Warsaw post.

His talk with James Halmo, consulate general, was unsatisfactory, he said.

Halmo and others refused to believe he was in danger of being taken by police and refused to allow him to stay in the embassy. They forced him to go a room at the Victoria hotel because "things had changed," for him, Sobczyk said he was told.

"I still really couldn't believe things had changed," he said.

After his arrest, he added, he "they (Polish police) kept me in a room with these secret police officers and we sat hours on end.

"I had no contact with the outside world.

His pleas to call the embassy and a

lawyer were ignored, and during his "trial", led by three judges, he was found guilty of living in Poland illegally, because he had no visa, he said.

"Everything was done in an illegal, dark way" and American embassy officials were "duped" by Polish promises, Sobczyk said.

"As far as I'm concerned, the American embassy was completely misled by this so-called (Polish) government," Sobczyk said.

Mike Anderson of the State Department's Polish relations division says that there is little American officials can do when a country wants to deport an American.

Sobczyk was not "really arrested" Anderson added. "He was being held until they could get him out of the country."

Sobczyk says that is "a lie."

"I had no free will. I had no possible freedom. That's simply not true," he said.

Feb. 13, 1983

2B

Embassy denies blame in man's expulsion

The Associated Press

ANDERSON — A U.S. embassy official has denied that the State Department acted irresponsibly in the case of a South Carolina man expelled from Poland last week.

Mike Anderson of the U.S. State Department's Polish relations division said there is little American officials can do when a country wants to deport an American.

The case involved Garrett Sobczyk, whose mother lives in Six Mile. Sobczyk told an Anderson newspaper that American embassy officials were duped by the Polish government.

Sobczyk, who is now in Helsinki, Finland, claims he was jailed by Polish secret police for four days and put through a mock trial after the U.S. Embassy ignored his pleas for help.

"As far as I'm concerned, the American embassy was completely misled by this so-called (Polish) government," Sobczyk said.

He said he was found guilty by three Polish judges of living in the country without permission because he had no visa.

"Everything was done in an illegal, dark way," Sobczyk said.

Anderson said Sobczyk was not arrested.

"He was being held until they could get him out of the country," he said.

Calling that "a lie," Sobczyk said, "I had no free will. I had no possible freedom."

Sobczyk, a 39-year-old teacher who had lived in Poland nearly six years, is the son of Aurellia Sobczyk of Six Mile, S.C., and the late Andrew Sobczyk, who taught at Clemson University.

He said his problems in Poland

began last fall when he started associating with members of the Solidarity union while teaching at a polytechnical institute in Wroclaw.

Sobczyk claims that in October of last year, Polish secret police raided his home and confiscated many of his belongings.

"They wanted me to sign this document (stating he didn't have a valid visa). Although I signed it, it was with the proviso that my signature only meant I received a copy of the decision," Sobczyk said.

"They snatched it away. They didn't give me a copy."

They also didn't give him his passport back while they kept him waiting, he said.

As he waited, Sobczyk said, he became afraid. "I just decided I didn't want to wait around."

He sought out friends in the Solidarity movement, who hid him from Polish authorities for five weeks.

Meanwhile, a Dec. 22 deportation deadline set by Polish authorities lapsed, and his continuing efforts to recover his belongings and win the right to stay in the country failed, he said.

On Feb. 1, he said he decided "I had done everything I could to protest the decision to expel me." So he went to the embassy.

Consulate General James Halmo

and others refused to believe he was in danger of being taken by police and refused to allow him to stay in the embassy, Sobczyk said. They took him to a hotel.

A half hour after American officials left the hotel, Polish secret police arrested him. He was jailed for four days, tried in a mock court with television cameras documenting the proceeding, and finally deported with only a briefcase.

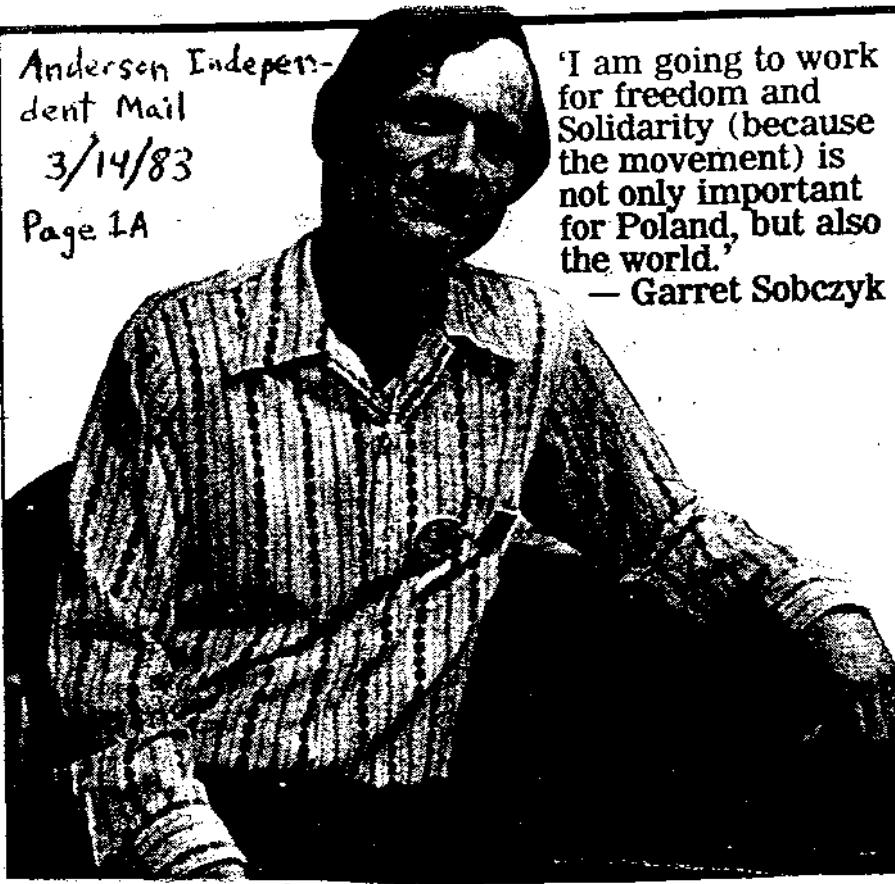
Anderson Independ-
ent Mail

3/14/83

Page 1A

'I am going to work
for freedom and
Solidarity (because
the movement) is
not only important
for Poland, but also
the world.'

— Garret Sobczyk

...Teacher Expelled

Continued From Page 1-A

government, the government led by Polish General Wojciech Jaruzelski, who he calls a "murderer" and a "Russian in Polish uniform."

He also wants to tell because he promised he would.

"They asked me to represent their cause in the United States," he said.

"It's the most important thing in Poland — this resistance."

It is a strong resistance, but has been forced underground.

Solidarity members and alleged Solidarity members are being jailed almost daily as the government conducts frequent mass searches for them throughout the country, said Sobczyk. Holding up an English-language Solidarity bulletin which chronicles arrests, trials, and imprisonments of Solidarity members and sympathizers, he pointed to one arrest on Oct. 5, 1982.

That is the same day when Sobczyk claims he was first detained by secret police, following a police search of his house.

The man is a Wroclaw Solidarity member, Wladyslaw Frasyuniuk, hunted by Polish police since Dec. 12, 1981.

Sobczyk points to another local leader arrested, Piotr Bednarz, who was jailed in October and given four years imprisonment for alleged union activities.

The bulletin remained open at the list of November incidents, where at least eight instances of resistance were reported, including an eight-hour sit-in strike by 15,000 workers in Wroclaw. Other arrests occurred in the cities of Warsaw and Czestochowa the same day.

With activities like these continuing through Sobczyk's month of hiding in January, "I gave a pledge that I would spend at least the next year of my life working for Solidarity," Sobczyk said. "I decided that hopefully I could do something for this movement."

Among his efforts, he added, would be speaking before groups interested in supporting Solidarity and writing articles for national magazines to offset what he feels is a lack of press reports about the Polish resistance.

Another aim is to help Americans understand that Polish people need to hear broadcasts from American-sponsored radio stations such as Radio Free Europe and Voice of America to combat the "pure repression" of communism.

"I am going to work for freedom and Solidarity," Sobczyk said, because the movement "is not only important for Poland, but also the world."

Ousted From Poland, Six Mile Teacher Vows Support Of Solidarity

By Sharon Lucas
Omaha-Pickens Bureau

SIX MILE, S.C. — Garret Sobczyk is home now, far removed from the Poland he loves, but was expelled from a month ago.

It is a Poland riddled with internal strife. And it is a Poland whose martial law government accused him of being a part of that strife.

Sobczyk is the son of Aurellia Sobczyk and the late Dr. Andrew Sobczyk, who taught mathematics at Clemson University.

And while he may sit comfortably in the upstairs book-lined study of his mother's Six Mile home, his mind is not at ease.

While teaching mathematics at a polytechnical institute in the eastern Polish city of Wroclaw, he witnessed police brutality so oppressive, he said, that he remembers instances of boys being beaten in the streets, flares being tossed into houses, tramways stopped while secret police searched, then detained, citizens for no reason at all.

His mind is also on those in the Solidarity underground movement whom he met during his last month in Poland, when members of the outlawed union hid him from the Polish secret police. The police, he said, had already searched his own house and planted a printing press there, evidence which could be used against him.

The police also threatened him with bodily harm, he said, but mostly wanted him out of the country.

On Feb. 6, the police got their wish. After being jailed four days and being tried for what they called subversive activities, Sobczyk was sent by ferry boat to Helsinki, Finland and told to never come back.

But now that he's back home, Sobczyk can tell of the promises he made to those he met in the Solidarity underground.

He wants to tell, he said, because it is the best way to help a movement that is fighting a "purely repressive"

See Teacher, Page 2-A

Fiery core of satellite falls over the Atlantic

From Press Dispatches

WASHINGTON — The nuclear core of a derelict Soviet spy satellite plunged to obliteration over the South Atlantic Monday, leaving a scorched, radioactive trail to dissipate harmlessly in the upper atmosphere. The Soviet news agency Tass reported the atomic furnace "totally ceased its existence." But it was not known whether the fuel burned up in the atmosphere or fell into the ocean. The 200-pound fuel core, half of it enriched uranium, was all that remained of Cosmos 1402, an 8,000-pound ocean surveillance satellite launched by the Soviet Union last summer. The main section made the fiery descent to Earth two weeks ago and most of it was believed to have burned over the Indian Ocean.

Bush: NATO backs Reagan's peace call

ROME — Vice President George Bush — after what he termed a moving meeting with Pope John Paul II — said Monday that NATO leaders back President Reagan's call on Moscow to "take a giant step for

peace" by agreeing to ban all medium-range nuclear weapons in Europe. The vice president, on the fifth stop of a seven-nation tour, said it's up to the Soviets to make the next move.

Shultz visits American troops in Korea

SEOUL, South Korea — Secretary of State George Shultz flew to the tense demilitarized zone between North and South Korea Monday and visited U.S. troops condemned by China as a "threat to peace and stability." "Everybody should go up there," Shultz said after climbing a 650-foot hill overlooking the 2½-mile-wide zone at the 38th parallel, within range of communist guards on the other side. "It really drives home to you the facts of the situation," he said.

Second American ousted from Poland

WARSAW, Poland — The Polish government has expelled an American mathematician, Garret Sobczyk, for working with opponents of the Communist government, the government television service reported Monday night. A spokesman for the U.S. Embassy confirmed that Sobczyk, an American citizen who lived in Poland for several years, was deported over the weekend. But the spokesman also said he had no other information on the man. He was the second American expelled in less than a month.

Six Mile family's son^{P. 11 A} released from Poland

CLERSON MESSENGER

23 II 83

WASHINGTON — A Third District resident's son has been released from Poland after efforts by Congressman Butler Derrick (D-S.C.) to assure the American's safety.

Aurellia Sobczyk of Six Mile received a telephone call from her son Garrett E. Sobczyk, Feb. 9 from Helsinki, Finland, after his expulsion from Poland.

Mrs. Sobczyk sought assistance from Congressman Derrick in determining the welfare of her son in January. Sobczyk, who moved to Poland five years ago, had been accused of being a sympathizer with the Solidarity movement and had been arrested on occasions by Polish officials but never detained.

He was ordered to leave the country by Dec. 31 but instead went into hiding. Later he chose to approach the Polish government to ask for an extension of his residency in

Poland but his request was denied and he was expelled Feb. 6.

Derrick, working through the U.S. Department of State, learned that Sobczyk had been detained for lack of proper identification and that he was accused of anti-socialist activities. There was concern for his safety.

Congressman Derrick said, "I'm very pleased to have a role in obtaining this man's safe return. Experiences such as this help us to be aware of how fortunate we are to come and go as we please in the United States of America. I rejoice with Mrs. Sobczyk and her family."

Mrs. Sobczyk was thrilled about her son's freedom. Garrett Sobczyk has a Ph.D. from Arizona State and had originally gone to Europe in search of a job. He was formerly in computer programming at the Medical University in Charleston.

SOBOTA-NIEDZIELA, 18-20 MARCA—SAT. SUN. MARCH 19-20, 1983

strona 7

AMERYKANIN WE WROCŁAWIU

Z dr. Garrettem Sobczyk, obywatelem USA, wydalanym z PRL,

rozmawia Marek P. Krzyżański

Marek P. Krzyżański: Jak długo przebywał pan w Polsce i w jakim charakterze?

Garrett Sobczyk: W sumie pracowałem w Polsce sześć lat. Ostatnio byłem lektorem języka angielskiego w Politechnice Wrocławskiej, ale przede wszystkim zajmowałem się pracą naukową. Byłem związany m.in. z Instytutem Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Wrocławskiego. Podczas pobytu w Polsce napisałem sześć prac naukowych.

M.P.K.: Władze PRL wydały pana z kraju pod zarzutem "działalności antypaństwowej". Do czego, pańskim zdaniem, odnosił się ten zarzut?

G.S.: Znalazłem się w Polsce jeszcze w czasie papieskiej pielgrzymki do rodzinnego kraju, w r. 1979. W 1980 roku zostałem po raz pierwszy zatrzymany na 23 godziny. Powodem tego zatrzymania był fakt, że jeden z moich znajomych, fizyk teoretyczny, zasugerował, żebyśmy poszli do kina i rozdali widcom jakieś ulotki, które miał przy sobie. Działo się to mniej więcej w czasie, kiedy zaczęły wybuchać masowo strajki.

Wziąłem od niego garść ulotek i poszliśmy na przystanek. W drodze zatrzymano nas jednak, zrewidowano i znaleziono te materiały.

M.P.K.: Czy później, w okresie istnienia niezależnych związków zawodowych, parał się pan jakkolwiek działalnością związaną z niezależnym ruchem robotniczym?

G.S.: Zawsze czułem się członkiem "Solidarności", chociaż do niej nie należałem. W roku 1981, a więc wtedy, kiedy jej działalność rozwinęła się na dobre, pracowałem w dalszym ciągu w Instytucie Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Wrocławskiego w ramach

wymiany naukowej z uniwersytetem Stonybrook.

M.P.K.: Dlaczego szukał pan pracy w Polsce?

G.S.: Dlatego że po doktoryzowaniu się nie mogłem znaleźć zatrudnienia w Stanach Zjednoczonych.

M.P.K.: Czy współpracował pan z podziemiem po ogłoszeniu stanu wojennego?

G.S.: Władze PRL stawiały mi taki zarzut, absolutnie bezpodstawnie. Decyzję wydalenią mnie z Polski — właśnie na mocy tego zarzutu — podjęto już 13 grudnia zeszłego roku, dokładnie rok po ogłoszeniu stanu wojennego. Jeśli byłem winien czegokolwiek, to tego, że stałem się świadkiem wydarzeń, które rozwinęły się w ciągu roku w Polsce.

Jak już powiedziałem, sympatyzowałem z "Solidarnością" i jej celami. Uczestniczyłem też w demonstracjach po wprowadzeniu stanu wojennego. Staralem się uważnie słuchać i przyglądać temu, co się działo wokół. Miałem szerokie kontakty z wszystkimi warstwami społeczeństwa, od robotników, poprzez inteligencję, po rolników — m.in. dlatego że mieszkalem nie we Wrocławiu, ale w Nadolicach Wielkich, w podwrocławskiej wsi. Miałem przy tym wielu przyjaciół: w Politechnice Wrocławskiej, w Instytucie Lingwistycznym, w Instytucie Fizyki Teoretycznej; uczylem też dwa razy tygodniowo angielskiego na Wydziale Anglistyki Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie również nawiązałem wiele znajomości. Ludzie ci, w większości

"członkowie "Solidarności", przekazywali mi różne informacje, które zapisywałem w swoim dzienniku.

M.P.K.: W jakim celu?

G.S.: Z zamiarem napisania książki. Notatki tego typu robiłem sobie jeszcze przed ogłoszeniem stanu wojennego. Po 13 grudnia zapisywałem też własne obserwacje, np. o samochodach pancernych, o oddziałach wojska na ulicach Wrocławia itp. Robiłem to do 22 grudnia, tj. do dnia, w którym wręczono mi nakaz opuszczenia Polski.

M.P.K.: Jak to się odbyło?

G.S.: Trzeba zacząć od tego, że zostałem zaproszony do Czechosłowacji na sympozjum naukowe. Poszedłem więc na komendę odebrać swój paszport i podbić pieczętkę z wiza powrotną.

Kiedy znalazłem się w gabinecie, odebrano mi wszystkie dokumenty, przede wszystkim kartę stałego pobytu [wydaną w miejsce paszportu USA - przyp.red.].

Chciałem tu jeszcze zaznaczyć — przypominałem to sobie w tej chwili — że 5 października 1981 r. władze zrobiły nafor na mieszkanie ludzi podejrzanych o przynależność do opozycji. Znajdowałem się wtedy w mieszkaniu takiego człowieka. Nie aresztowano mnie w związku z tym, ale przeprowadzono rewizję w moim domu. Sądę więc, że byłem odąd podejrzany. Niczego u mnie nie znaleziono, ale — jestem przekonany — podłożono mi wówczas matrycę drukarską publikacji pt. "Świt". Najwyraźniej po to, żeby mnie później oskarżyć o "wrogą

działalność". Znalaziono też moje notatki, o których panu wspominałem — o nastrojach społeczeństwa, o broni, którą zauważyłem na ulicach, o oddziałach ZOMO i wojska.

M.P.K.: Czy skonfiskowano je panu?

G.S.: Zabrali wszystko, łącznie z jakimś 30 rolkami filmu, który nie miał nic wspólnego z polityką. Skonfiskowano też moje prace naukowe, nawet listy, które przelałem do amerykańskiej Krajowej Fundacji Naukowej i kongresmanów - listy, w których skarżyłem się na brak możliwości podjęcia pracy w swojej specjalności w USA.

M.P.K.: Wróćmy do pańskiej wizyty w biurze paszportowym...

G.S.: Właśnie. Jak wspominałem, 22 grudnia udałem się po paszport i wiza powrotną. Odebrawszy mi dokumenty poinformowano mnie, że na mocy odpowiednich dekretów mam opuścić Polskę w ciągu dwóch tygodni.

Zaproponowałem, że zapoznam z tą decyzją swego adwokata, ale nie zwrócono nawet na to uwagi. Kazano mi podpisać jakiś świątek. Zaprotestowałem jednak i podpisałem własnoręczne oświadczenie, w którym potwierdziłem tylko, że zapoznałem się z treścią decyzji i że uważam ją za nieuzasadnioną. Nie dano mi nawet kopii tego papierka.

Potem zwrócono mi kilka skonfiskowanych wcześniej przedmiotów, jak na przykład maszynę do pisania i pudło z papierami. Kazano mi pójść do poczekalni i posiedzieć chwilę.

Nie czekałem jednak. Opuściłem urząd i poszedłem na (dokończenie na str. 20)

AMERYKANIN WE WROCŁAWIU

(dokończenie ze str. 7)

miasto. Zadzwoiłem do paru przyjaciół i wkrótce zajęło się mną podziemie. Mieszkałem w różnych miejscach we Wrocławiu, zazwyczaj w prywatnych mieszkaniach.

Napisałem, będąc już w ukryciu, dwa listy: jeden do gen. Kiszczaka, ministra spraw wewnętrznych, w którym zaprotestowałem przeciw decyzji usunięcia mnie z Polski; i drugi — list otwarty — do Kościoła, z podobnym protestem i z wyrazami uznania dla wszystkich, których poznałem podczas swego pobytu w Polsce, i dla tych, którzy mi pomogli.

M.P.K.: *Czy pisał pan coś dla prasy podziemnej? Czy mógł pan poruszać się swobodnie po mieście?*

G.S.: Odpowiedź na pierwsze pytanie brzmi — tak. Napisałem szereg artykułów, z wydrukowaniem których prosiłem, aby wstrzymano się do mego wyjazdu. Jeśli chodzi o poruszanie się po mieście, to robiłem to w niezbędnych wypadkach. Wiem, że byłem pilnie poszukiwany. Milicja robiła rewizje w mieszkaniach moich przyjaciół, ci którzy mnie przechowywali, szalenie się narazali.

M.P.K.: *Czy przez cały ten czas nie kontaktował się pan z ambasadą Stanów Zjednoczonych?*

G.S.: Oczywiście — napisałem list. Z Poznania przysłano pod koniec grudnia do Wrocławia urzędnika konsularnego. Spotkałem się z nim potajemnie. Radził, żebym oddał się w ręce milicji. Nie zastosowałem się jednak do tej rady, ponieważ bałem się aresztowania.

Ukrywałem się w sumie przez sześć tygodni. Pod koniec tego okresu zacząłem się dowiadywać, że robiono pod moim adresem różne pogroźki. Na przykład grożono skonfiskowaniem domu, który kupiłem sobie po ożenieniu się z Polką. Małżeństwo to rozpadło się zresztą. Nawiasem mówiąc, kiedy zostałem zatrzymany 5 października, przyznałem się do sprzedania siedmiu tysięcy dolarów na czarnym rynku. Pewno i to miało wpływ na decyzję wydalenia mnie z Polski.

Tak czy inaczej, wiedziałem, że jestem poszukiwany. Wreszcie zaczęło się wokół mnie robić coraz goręcej. Milicja coraz częściej urządzała naloty na mieszkania znajomych i przyjaciół. Postanowiłem wyjechać z Wrocławia.

M.P.K.: *Dokąd?*

G.S.: Do Warszawy. Poszedłem tam do ambasady, ale nie chciano się mną zbyt chętnie zająć. Kazano mi poczekać kilka dni. Powiedziałem więc, że nie opuszczę placówki, dopóki nie otrzymam jakiejś wyraźnej odpowiedzi na prośbę o zajęcie się moją sprawą. Zagroziłem nawet, że będę nocował przed bramą ambasady.

Wtedy zawołano ludzi z ochrony, żołnierzy piechoty morskiej, którzy dosłownie wyciągnęli mnie z budynku siłą i zanieśli do samochodu, którym odwieziono mnie do hotelu Victoria.

Noc minęła spokojnie. Zgodnie z obietnicą urzędnicy amerykańscy przyjechali po mnie o dziewiątej rano następnego dnia i zabrali z

powrotem do ambasady. Ministerstwo Spraw Zagranicznych przekazało im, iż do mojej sprawy został przydzielony specjalny urzędnik, ale że mam wracać do Wrocławia, ponieważ dopiero tam mogą się zająć moim przypadkiem. Postanowiłem więc wrócić.

Samochodem dyplomatycznym zawieziono mnie na Dworzec Centralny. Kupiłem bilet, ale ledwie odszedłem od kasy, podeszło do mnie trzech panów, wylegitymowało i zatrzymało na cztery dni.

Najpierw przesłuchiowano mnie w Warszawie. Stamtąd zawieziono mnie do Wrocławia samochodem milicyjnym i osadzono w areszcie. Po dwóch dniach odbył się "proces", na którym uznano mnie "winnym działalności antypaństwowej". Broniłem się, twierdząc, że to nie proces, ale cyrk, i że o żadnej tego typu działalności nie było mowy. Nie słuchano mnie jednak.

Natychmiast po zapadnięciu "wyroku" zawieziono mnie do portu w Gdyni i wsadzono na statek odpływający do Finlandii. Miało to miejsce 6 lutego. Tydzień później pojechałem do Monachium i nawet wystąpiłem w programie Radia Wolna Europa, a stamtąd wróciłem do USA.

M.P.K.: *Kiedy oddano panu dokumenty?*

G.S.: W chwili wsadzenia na statek.

M.P.K.: *Czy gdyby miał pan okazję, zostałby pan nadal w Polsce?*

G.S.: Jan najbardziej,

(Translated from "SPRAWY I LUDZIE - PEOPLE AND AFFAIRS," of February 10, 1983.)

ONE WAY TICKET
by Waclaw Dominik

The Doctor is an American by birth, but he has a Polish last name, having been born of Polish immigrants. The Docent is also an American, but only recently obtained his citizenship. He emigrated from Poland to the West not quite five years ago.

The Doctor liked Wroclaw. Ten years ago he carried out scientific research here as a fellow of the Polish Academy of Sciences. Five years ago he worked here at the University of Wroclaw. In Wroclaw, in a word, he carried out "basic research".

The Docent, also, in this city climbed after the pinnacles of a scientific career. He took great pains to improve himself, and to make a name for himself in the Wroclaw scientific circles. He had great industry, a knowledge of four languages, and a sharp intellect at his command, all of which guaranteed him advancement in the scientific hierarchy. For the time being, this finishes the parallel between the Résumés of the Doctor and the Docent.

JOURNEY ACROSS THE OCEAN

The Docent didn't have to go to the United States. No one intended to deprive him of his work at the Institute. Our country was in a period of "dynamic growth", and consequently the troubles of everyday living were unfelt. He made this decision, how shall we say it - "on his own free will".

It was another matter for the Doctor. After returning from Poland to the United States, he was unemployed. He worked as a house painter. He wrote his grievances to Newsweek and to the Congress. One of his letters was answered by the leader of the Congressional Committee of Science and Technology, Don Fuqua.

"...Never have we seriously tried to predict the demand for scientists, and to plan the budget so as to support the oversupply of scientists produced by our universities. Consequently, we find ourselves in the situation where many of them are not in a position to find work in their specialty. That is very unfortunate, but true, and I sympathize with your unhappiness at having to face this situation..."

That is why the Doctor didn't have any choice, and at the beginning of 1980 emigrated from rich America to poor Poland and asked the authorities of our country for permanent residence in Poland. He was granted it. He felt it necessary to justify his action to the Congressional leader Don Fuqua.

"I have decided to return to Poland because I am convinced that at present there exists more opportunity there for me to continue my scientific research for which I have already made many sacrifices. I would like to emphasize that I am

ONE WAY TICKET

making this decision for strictly non political reasons. I strongly uphold the Western values of an open democratic system and a free press..."

The Docent didn't send any illuminating declarations in the country, but how did things go for him in the "open democratic system"? In the United States he must sign several declarations to the effect that he wasn't going to conspire against the United States. From the Doctor, nobody in Poland demanded any signed statements or promises, because in the end an intelligent person should know how a foreigner should behave in a country extending to him its hospitality.

IN THE PROMISE LAND

In a letter to a friend in 1980, the Docent wrote:

"You asked that I write something more about myself. Well, I got divorced -- but that is already old history, since it happened almost four years ago. I work as a guard 12 hours on Saturday, and 12 hours on Sunday - from noon until midnight. With this I can support myself at a subsistence level, but in any case I have something to eat and somewhere to live. At this time I cannot work more for reason of a hellish exhaustion which has afflicted me without let-up over the last five years.

"The exhaustion is due to the smashing disaster which has overtaken my life here in the West (the fall from a Docent in Poland to a guard here, and - it appears to me - even more important for the reason of the horrible living conditions which follow from material poverty. In order to live within my means, I must rent a hole of an apartment in the midst of drunkards, deviates, and semi-criminals. (...) Without money it is impossible for me to have contact with normal society, and as a result I find myself almost entirely isolated, because, of course, I try to avoid as much as possible contact with the people around me. Even so, two times they wanted to beat me up in the night. Just in case, I now always sleep with an umbrella propped against the bed and with a knife on the night table.

"(...) Another element of my depression is the horrible hatred that people here (I live in the workers district of Detroit) harbor towards intellectuals, and particularly those without money. This is particularly true of Polish American workers, and in the section of town where I'm living, there are many such workers. In short, I can't even walk down the street in peace."

IN THE ANCESTRAL LAND

In Poland the Doctor finds conditions conducive for scientific work. Without trouble he finds work in academia. On the

ONE WAY TICKET

outskirts of Wroclaw he buys a house for "one" million and one hundred thousand zlotes. He leads a very active social life. He tells acquaintances that never did he have it so good as in Poland. That for the first time in his life he feels like a really free man. In his diary he writes:

"This evening I met a girl who married a West German citizen. In a few days she will be leaving Poland. We talked about the meaning of personal freedom, and I told her that I feel freer in Poland than I felt in the West."

He wrote these words in the first half of 1980. At this moment this is insignificant, but further on it takes on a certain significance.

EVERYDAY LIFE IN DETROIT

From the letter of the Docent to a friend:

"During the week I treat as well as I can my accursed exhaustion - I go for walks in the large park (near where I am living), sleep in the afternoons, study books on psychology and general medicine in hopes of finding the best cure for my malady. Besides this, I spend much time studying North American and Anglo-Saxon civilization in general. I do general reading also on other subjects in search of the answers to questions about problems which torment me from the widest possible perspective. I am unable to cut myself off from the old country, because I have a very Polish point of view, and everything I come across reminds me of my Polish origin.

"It is 2:30 in the morning and time to finish this letter. I'll still take an hour's walk in the park - with a knife in my pocket, for there they beat people also - until in due time the thoughts of a homeless exile are more quiet, and I can sleep even if with troubled dreams. Lately, I have had a series of nightmarish dreams of a battle with a "strange and unknown fate" - dreams which would make Shakespear's kings jealous of their guards. Now-a days, unfortunately, even the guards don't find peaceful rest."

EVERYDAY LIFE IN WROCLAW

As early as August 1980, the Doctor was apprehended for distributing illegal publications. After an investigation he was freed. The Ambassador of the USA thanked the Polish authorities for this favor in overlooking this accident that in the future would not be repeated.

The Doctor writes in his journal:

"And so it is that my mathematics takes second place.

ONE WAY TICKET

Tomorrow I will spend all day on my book. In my judgement, even if my other projects don't bear fruit, I can still write a book about my experiences in connection with events taking place everyday. With all the world publicity, even a bad book about Poland would sell well. It would be a machine to make money."

Just what kind of "personal experiences" the Doctor is talking about, we take from another page of his journal:

"Today, when we were walking down the street, Z. told me that if the SB knew what was in his briefcase, then all of Poland would learn about it and he would go to jail for seven years. I, also, was slightly nervous, because I had with me three copies of the new periodical "Today and the Day After Tomorrow". We stopped to buy the newspaper "Evening News". On the front page was an article about a group of people who had been arrested for distributing and printing illegal material of the suspended Solidarity Union, the same activity in which we were at that moment participating in, and walking down the streets in freedom.

"In my opinion, tomorrow will be very dangerous. I am not very enthusiastic about personally participating in some kind of demonstration tomorrow, especially in so far as that Z. mentioned that at the event will be a specially trained contingent of the ZOMO forces.

"...I quickly ran in order to join the crowd which was moving in the direction of Powstancow Sl. with the purpose of reaching Grabiszynskiej. At the railroad tracks we found ourselves under a cloud of tear gas. We turned back at Jemiolowa street and then on Szczesliwa Street began shouting "Waleca, Waleca", "Join us, Join us", "Come with Fraszyniuk", and "Peaceful Demonstration". I fastened on my Solidarity pin with the victory symbol "V" two or three inches across. Earlier I hadn't been so daring, but now the street belonged to us with nothing opposing us other than the helicopter hovering overhead. A short while later I met my colleague. Quickly, he told me where he had been and how they had thrown stones, and he showed me the barricade which they had built."

A STRANGE FATE

From a letter of the Docent to a friend:

"Thank you for the registered letter to P., but if you will excuse me, he doesn't know shit. He never wrote before, so I don't believe in help from a person who doesn't know me. (...) And as for your sensible advice that I should write to Milosz and Kotta. In fact I did write to Milosz some time ago -- he didn't even answer, and I later found

ONE WAY TICKET

Out that he doesn't write to anyone who turns to him for help. And about Kotta, he rejects every entreaty for help. Your advice was, as I have said, theoretically sensible, but only theoretically. Polish Americans never help newcomers from Poland. There arises the question, maybe you have also thought about it, of how they - Milosz, Kotty, and Brzezinski have made careers? Well:

1. A basic condition for a career outside of Poland is to have financial means in the country and/or a Western education. Milosz already belonged to a literary elite in Poland. Kotta in a certain sense did likewise. Brzezinski was the son of a Polish consul before the war and was educated in Canada and the USA.
2. The second condition for a career is absolute servility in relationship to the existing reality of Western Society; a total negation and rejection of Eastern Society and an apotheosis of the "West" - something, I, as an independent thinking person, have never made and will not make.
3. Third condition: a special psychological construction - they must be people without faith and reverence, ruthless, cold, mercenariously pursuing their careers. To this group I don't and cannot belong.

"(...) Returning now to affairs in regard to Poland. Thank you kindly for the beautiful strong words concerning this affair. Under my present state of exhaustion, I am probably unfit for any work (aside from my vegetative part-time job as a guard)."

A STRANGE ROLE

During a search of the Doctor's home outside of Wroclaw, our investigative organ found illegal publications, printed in Poland and abroad, as well as mimeographic stencils, and leaflets of a primitive quality. The Doctor also owned a high class radio telecommunications receiver with special equipment such as a telegraphic key for the sending of information with Morse code.

When he was interrogated by an officer, he stated that short wave radio had been a hobby over many years and that he had been unable to pursue this pleasure in Poland. Of course, this was not his only hobby, for in the USA he also amused himself as a pilot of different kinds of airplanes and parachute jumping. Concerning his participation in activities in Poland, that was the result of a certain complex. During the Viet-Nam War, he did nothing to protest against the involvement by the USA, and because of a guilty conscience, resolved never to remain

ONE WAY TICKET

indifferent in a similar situation in the future. His political involvement followed only for this reason. When asked why he didn't return to the USA to protest the US involvement in the civil war in Salvador and its indifference to the tragedy in Lebanon, and in this way resolve his complex, the Doctor didn't answer.

The authorities revoked the Doctor's permanent residence permit in our country, but he didn't return to his fatherland. He hid on Polish soil. Was this a result of sentiment to the land of his forefathers, or does the Doctor have yet some other purpose to fulfill?

POSTSCRIPT

The letters from the Docent to a friend are authentic, and can be found in their entirety in "Workers Weekly" of January 23, of this year. Remembrances of the Doctor are equally authentic. They were to be part of a book which was to carry the title: "Return Trip Ticket to Poland". Unfortunately, this book has not found a publisher, and won't be "a machine to make money," because it can be found in the archives of the organ of investigation.

And the future? It is difficult to predict. Both scientists are apparently in the same situation. The Docent doesn't want to return to the fatherland, even though he has it bad in the USA. The Doctor also doesn't want to return to his fatherland, even though his situation in Poland is very pitiful. The fact of the matter is that the Docent doesn't want to return to the country because he is simply ashamed. The Doctor, however, perhaps has no reason to return. He has not made it as a scientist, or a career outside of science. So he must again take up house painting, that is provided that there will be a need for painters.

Wraclaw Dominik

PS. 2. The Doctor was expelled from Poland on February 6th.

YI LUDZIE

80

K POLITYCZNO - SPOŁECZNY

Wrocław, 10 lutego 1983

Cena 12 zł

BILET W JEDNĄ STRONĘ

od "SPRAWY I LUDZIE"

Rok II Nr 6 (46)

Wacław Dominik

DOKTOR jest Amerykaninem od urodzenia, ale nazwisko ma polskie, gdyż jego rodzice wyemigrowali do USA właśnie z Polski.

Docent również jest Amerykaninem, ale dopiero niedawno otrzymał amerykańskie obywatelstwo. Wyemigrował bowiem z Polski na Zachód przed zaledwie pięcioma laty.

Doktor upodobał sobie Wrocław. Tutaj dziesięć lat temu prowadził badania naukowe jako stypendysta PAN. Tutaj pięć lat temu pracował na uniwersytecie. Słowem we Wrocławiu zdobywał „ostrogę naukową”.

Docent również w tym mieście wspinał się po szczeblach kariery naukowej. Staranne wykształcenie zdobyte na wrocławskiej uczelni, pracowitość, znajomość czterech języków obcych — oto atuty, którymi dysponował, a które były gwarancją dalszych awansów w naukowej hierarchii. Na tym na razie kończą się punkty styczne życiorysów Doktora i Docenta.

PODRÓŻE PRZEZ OCEAN

Docent do Stanów Zjednoczonych wyjechać nie musiał. Nikt bowiem nie zamierzał pozbawiać go pracy na uczelni, krajaś był w okresie „dynamicznego rozwoju” więc kłopotów dnia codziennego nie odzyskiwano. Wybrał, jak to się mówi „z własnej i nie przymuszonej woli”.

Co innego Doktor. Po powrocie z Polski utrzymuje się w USA z zasiłków dla bezrobotnych, pracuje jako malarz pokojowy, pisze skargi do „Newsweeka” i do Kongre-

su. Na jedną z nich odpisuje mu sam przewodniczący Komisji Nauki i Techniki Don Fugui.

„Nigdy nie dokładaliśmy poważnych starań, aby przewidzieć zapotrzebowanie na naukowców i zaplanować wydatki tak, by móc utrzymać tę rzeszę naukowców, które wydały nasze uczelnie. W rezultacie znajdujemy się w sytuacji, w której wielu z nich nie jest w stanie znaleźć zatrudnienia w swoich dziedzinach. To bardzo przykre, że taka jest prawda, i podzielim pańskie uczucie niezadowolenia, że zmuszony jest pan borykać się z tą sytuacją...”

Dlatego też Doktor nie ma wyboru i na początku 1980 roku emigruje z bogatej Ameryki do biednej Polski i prosi władze tego kraju o pozwolenie na stałe osiedlenie. Zgodę taką otrzymuje. Czuje się jednak w obowiązku usprawiedliwić swój krok przed przewodniczącym Don Fugui.

„Zdecydowałem się na powrót do Polski dlatego, iż jestem przekonany, że obecnie istnieje tam dla mnie więcej szans kontynuowania pracy, dla której uczyniłem dotychczas już tyle wyrzeczeń. Chciałbym podkreślić, że podejmuję taką decyzję z pobudek zupełnie apolitycznych i jestem nieugięty wierny zachodnim wartościom otwartego demokratycznego ustroju i wolnej prasy...”

Docent nie składał nikomu żadnych oświadczeń w kraju, no, ale jak to bywa w „otwartych demokratycznych ustrojach”, w USA kilka deklaracji złożyć musiał. Między innymi i taka, że nie będzie dybał

na ustrój Stanów Zjednoczonych. Od Doktora nikt w Polsce nie żądał spisanych na papierze przyrzeczeń, bo w końcu jako człowiek inteligentny powinien wiedzieć, jak ma się zachowywać cudzoziemiec w kraju, który udzielił gościny.

W ZIEMI OBIECANEJ

Z listu Docenta do Przyjaciela, rok 1980:

„Chcesz, bym coś więcej napisał o sobie. Otóż rozwiodłem się — ale to już stara historia, bo miała miejsce jakieś cztery lata temu. Pracuję jako stróż 12 godzin w sobotę i 12 godzin w niedzielę — od południa do północy. Z tego mogę się utrzymać na poziomie minimalnym, ale w każdym razie mam co jeść i gdzie mieszkać. Na razie więcej pracować nie mogę z powodu piekielnego wyczerpania, jakie praktycznie prześladowa mnie bez przerwy w ciągu ostatnich pięciu lat.

Wyczerpanie to nastąpiło z powodu druzoczącej klęski poniesionej na Zachodzie (spadek z docentury w Polsce na stróża tutaj), a — zdaje mi się — jeszcze bardziej z powodu okropnych warunków, jakie łączą się z nędzą materialną. Mianowicie chcąc utrzymać się w granicach swoich zarobków, muszę wynajmować podziurę zamieszkaną przez pijaków, wartaków i półbandziorów (...). Brak pieniędzy uniemożliwia mi kontakt z normalnym

Dokończenie na s. 9

BILET W JEDNĄ STRONĘ

Dokończenie ze s. I

spotrzeźnieniem, powoduje prawie całkowitą izolację, bo oczywiście z towarzystwem wspomnianym powyżej nie zadaje się, poza koniecznością. Mimo unikania ich, dwa razy chcieli mnie w nocy pobić. Na wszelki wypadek śpię teraz zawsze z parasolem opartym o łóżko i z nożem na stoliku nocnym.

(...) Innym elementem wyczerpania jest okropna nienawiść jaką tutejsi ludzie (mieszkałam w dzielnicy robotniczej Detroit) żywią do inteligencji, a ściślej do inteligencji bez pieniędzy. Celuje w tym tzw. Polonia, a w dzielnicy, w której mieszkam, jest dużo ludzi z tej „Polonii”. Po prostu nie dają przejść spokojnie ulicę...

NA ZIEMI PRZODKÓW

W Polsce Doktor znajduje dogodny warunki do pracy naukowej. Bez kłopotów otrzymuje etat na uczelni. Pod Wrocławiem nabywa dom za „jedyne” milion i sto tysięcy złotych. Prowadzi bardzo aktywne życie towarzyskie, w kontaktach zaś ze znajomymi twierdzi, że nigdzie nie byłoby mu tak dobrze, jak w Polsce. Dopiero tutaj czuje się naprawdę wolnym człowiekiem. W prowadzonym dzień w dzień pamiętniku zapisuje:

„Tego wieczoru spotkałem dziewczynę, która wychodzi za mąż za obywatela RFN i miała opuścić Polskę za parę dni. Rozmawialiśmy o znaczeniu wolności osobistej i powiedziałem jej, że czuję się bardziej wolny w Polsce, niż czułem się na Zachodzie...”

Słowa te zapisał w pierwszej połowie 1980 roku, co w tej chwili nie jest jeszcze istotne, ale kilka wierszy dalej nabierze pewnego znaczenia.

ZYCIE CODZIENNE W DETROIT

Z listu Docenta do Przyjaciela:
„W ciągu tygodnia lecze się jak magę z tego przekiętego wyczerpania — chodzę na spacer do wielkiego parku (przy którym mieszkam), śpię przez południe, studiuję książki z zakresu psychologii i medycyny opólnej, aby znaleźć możliwość najlepszego ratunek. Poza tym poświęcam dużo czasu na studiowanie cywilizacji północnoamerykańskiej i anglosaskiej w opole. Czytam również na różne tematy opólne, szukając odpowiedzi na różne pytania i problemy dręczące mnie osobiście czy też stawiające zagadki w sensie jak najszerszym. Od kraju się nie odcinam choćby dlatego, że mam bardzo polski wygląd i każdy

trochę światlejszy od razu poznaje, że jestem z Polski.

Godzina 2.30 po północy, czas kończy list. Jeszcze godzinny spacer po parku — z nożem w kieszeni, bo tam też biją — da uspokoją się trochę myśli i przyjdzie pora na tulaczy, niespokojny sen. Później kolejny dzień szarpaniny, walki, nadziei — „dola dziwna i niezmana” — ale najpierw sen, ten sen, którego szekspirowscy królowie zazdrościli swoim stróżom. Dzisiaj niestety nawet stróża nie znają spokojnego snu”.

ZYCIE CODZIENNE WE WROCŁAWIU

Już w sierpniu 1980 roku Doktor zostaje zatrzymany przy próbie kolportowania nielegalnych wydawnictw. Po przesłuchaniu zostaje zwolniony. Ambasada USA dziękuje władzom polskim za ten gest i przyrzeka, że uczyni wszystko, by podobnym wypadkom w przyszłości zapobiec.

Doktor pisze w swoim pamiętniku:
„Tak więc moja matematyka schodzi na drugi plan. Jutro mam zamiar spędzić cały dzień nad książką. Sądzę, że jeżeli nawet nie powiodą się wszystkie inne rzeczy, będę mógł napisać pewien rodzaj książki o moich osobistych doświadczeniach w związku z wydarzeniami, jakie mają miejsce każdego dnia. Przy istniejącym systemie reklamy światowej nawet zła książka o Polsce będzie dobrze sprzedawana, będzie reklamą maszynką do robienia pieniędzy”.

O tym, jakiego rodzaju były to „osobiste doświadczenia”. Doktor zapisuje w innej stronie pamiętnika:

„Dziś, gdy szliśmy ulicą, Z. powiedział mi, że gdyby SB wiedziała, co ma w tecerce, wiedziałaby o tym cała Polska, a on poszedłby do więzienia na 7 lat. Ja także byłem trochę zdenerwowany, ponieważ miałem ze sobą trzy egzemplarze nowego periodyku „Dziś i pojutrze”. Zatrzymaliśmy się, aby kupić „Wieczór”. Na pierwszej stronie była informacja o aresztowaniu grupy ludzi za kolportowanie i drukowanie nielegalnych materiałów zawieszonych „Solidarności”. Czyli za tę samą działalność, w jaką my byliśmy zaangażowani i swobodnie szliśmy ulicą...

W moim własnym odczuciu jutro będzie bardzo niebezpiecznie. Nie jestem zbyt podniecony swoim udziałem w jakichkolwiek demonstracjach w dniu jutrzejszym. Wolałabym że Z. nadmienić, że będzie w nich uczestniczył społecznie wyszkolony oddział, którego zadaniem będzie dostarczyć zajęcia dla ZOMO.

„Szybko zszedłem, aby dołączyć do tłumy udającego się w kierunku Powstańców

Śl. z oczywistym zamiarem dojścia do Grabiszyńskiej. Na Żelaznej znaleźliśmy się pod ostrzałem gazu łzawiącego. Zawróciliśmy w Jemiołową, a następnie w Szczepiłową, wznosząc okrzyki: „Wałęsa, Wałęsa”, „Chodźcie z nami”, „Chodźcie z Fraszyniukiem”, „Pokojowa demonstracja”. Ja przypiąłem swój znaczek „Solidarności” ze znakiem „V” o wymiarach dwa na trzy cale. Wcześniej nie wykazałem takiej odwagi, lecz teraz ulice należały do nas, nie było przeciwnika poza helikopterami krążącymi nad nami. Wkrótce odnalazłem swego kolegę. Szybko opowiedział mi, gdzie był, jak rzucali kamieniami, i pokazał mi barykady, które wybudowali”.

DZIWINA DOLA

Z listu Docenta do Przyjaciela:

„Dziękuję Ci za list polecający do P., ale za przeproszeniem on głównie wie. Nigdzie indziej nie pisz m. in. dlatego, iż ja nie wierzę w żadną pomoc osób nie znanych mi osobiście. (...) A teraz co do formalnie sensownej rady, aby napisać do Miłosza i Kotta. Otóż do Miłosza pisałem już dawno — nawet nie odniósł i z tego, co się dowiedziałem, nie odpisuje nikomu, kto się do niego zwraca o pomoc. Co do Kotta, to on odrzuca wszelkie prośby o pomoc. Twoja rada była, jak zaznaczyłem, formalnie sensowna, ale tylko formalnie. Ja znam tzw. Polonię — nikt nie pomoże przybyszowi z kraju. Powstaje zatem pytanie — może takie pytanie powstaje u ciebie — jak oni — Miłosze, Kotty, Brzeziński robią kariery. Otóż:

1. Podstawowym warunkiem kariery za granicą jest dorobek w kraju lub wykształcenie na Zachodzie. Miłoz, wg tego co piszą, należał do elity literackiej już w Polsce. Kott w pewnym sensie też. Brzeziński jest synem przedwojennego konsula RP w Waszyngtonie i jest wykształcony w Kanadzie i USA.

2. Drugim warunkiem kariery jest absolutne służalstwo wobec istniejącej rzeczywistości społecznej Zachodu; deklarowanie totalnej negacji i aktywne opłukiwanie „Wschodu”, apoteoza „Zachodu” — czego ja, jako człowiek myślący samodzielnie, nigdy nie robiłem i nie robię.

3. Trzecim warunkiem — to specjalna konstrukcja psychologiczna — muszą to być ludzie bez czci i wiary, bezwzględni, zimni, wyrachowani karierowicze, do których ja nigdy nie należałem i nie należę.

(...) A teraz sprawa powrotu do Polski. Dziękuję Ci serdecznie za mocne i piękne słowa w tej sprawie. W warunkach obac-

DZIWIWA ROLA

wego wyścierpania przypuszczalnie nie jest zdolny do żadnej pracy w ogóle (poza wegetatywną i niepełną etatową pracą stróża)".

W czasie rewizji dokonanej przez organa śledzenia w podwrocławskim domu Doktora znaleziono nielegalne wydawnictwa drukowane zarówno w kraju, jak i na Zachodzie, matryce drukarskie oraz prymitywnie wykonane ulotki. Doktor posiadał również wysokiej klasy odbiornik radiotelekomunikacyjny ze specjalnym oprzyrządowaniem, m. in. z kluczem telegraficznym do przekazywania wiadomości alfabetem Morse'a.

Przesłuchującym go oficerom oświadczył, że krótkofalarstwo jest jego długoletnim hobby i nie mógł się tej przyjemności pozbać w Polsce. Oczywiście nie jest to jego jedyne hobby, bo w Stanach Zjednoczonych bawił się pilotażem samolotów różnego typu oraz spadochroniarstwem. Jeżeli chodzi o działalność, w którą się zaangażował w Polsce, to stało się to za sprawą pewnego kompleksu. Otóż w swoim czasie nie zrobił nic, aby zaprotestować przeciwko udziałowi USA w wojnie w Wietnamie, i aby nigdy już nie mieć wyrzutów sumienia, postanowił, że już nie będzie w podobnych sytuacjach obojętny i tylko stąd wynika jego obecne zaangażowanie polityczne. Na pytanie, dlaczego nie wrócił do Stanów Zjednoczonych, aby zaprotestować przeciwko popieraniu przez rząd wojny domowej w Salwadorze i obojętności na tragedię w Libanie, i w ten sposób spróbować rozładować swój kompleks. Doktor nie odpowiedział.

Władze cofnęły Doktorowi prawo stałego pobytu w naszym kraju, ale on... nie wyjechał do swojej ojczyzny. Ukrywa się na terytorium Polski. Czy to wynika z sentymentu do ziemi przodków, czy też Doktor ma jeszcze jakieś inne zadania do spełnienia?

POSTSCRIPTUM

Obywatel amerykański wydany z Polski

Prowadził badania nie tylko naukowe...

(Inf. wL) 6 lutego opuścił terytorium Polski obywatel amerykański Garret Eugene Sobczyk, który prowadził działalność godzącą w bezpieczeństwo naszego kraju. Do grudnia 1982 roku był lektorem w Politechnice Wrocławskiej, a następnie nie zastosował się do decyzji o wydaleniu go z Polski i ukrywał się bez paszportu, karty stałego pobytu i ważnej wizy.

G.E. Sobczyk przyjechał do Polski w 1979 roku. Następnie w 1980 roku osiedlił się w okolicy Wrocławia w Nadolicach Wielkich koło Czernicy. Jako matematyk z wykształcenia współpracował z Instytutem Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Stworzono mu należyte warunki rozwoju naukowego, ale praca badawcza w szkole wyższej nie była jedynym celem jego pobytu w Polsce...

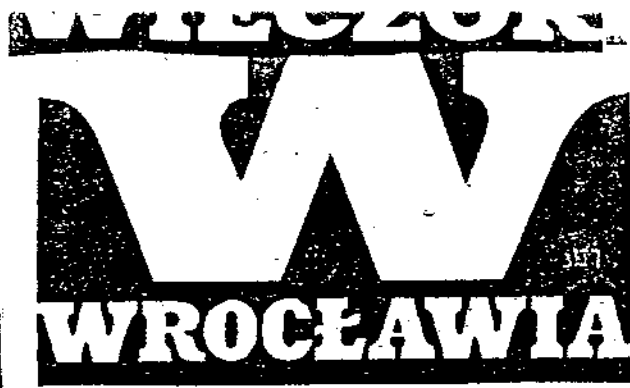
Służba Bezpieczeństwa KW MO we Wrocławiu zebrala w ostatnim czasie obszerny materiał świadczący o prowadzeniu przez G.E. Sobczyka "wrogiej, antysocjalistycznej działalności godzącej w interesy bezpieczeństwa naszego kraju. W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono, że obywatel amerykański utrzymywał ożywione kontakty z wieloma działaczami wrocławskiego podziemia politycznego, m.in. z

(Dokończenie na str. 5)

GAZETA ROBOTNICZA

Prowadził badania

Za co wydalono Garreta Sobczyka

83

Obywatel USA Garret Eugene Sobczyk urodzony w 1943 roku w Cambridge przybył do Polski na stypendium naukowe w 1979 roku. Od czerwca 1980 roku pracował we Wrocławiu jako lektor języka angielskiego na politechnice i jako matematyk w Instytucie Fizyki Teoretycznej UWz.

Wiodło mu się nieźle. Kupił wraz z żoną Polką (od dłuższego czasu pozostają w separacji) domek jednorodzinny w Nadolicach Wielkich. Dobrze zarabiał. Naszą gościnność wykorzystywał jednak nie tylko jako naukowiec.

Od dłuższego już czasu Służba Bezpieczeństwa KW MO we Wrocławiu zbierała wieści, a następnie bardzo konkretne materiały i dowody świadczące o drugiej stronie medalu działalności amerykańskiego matematyka. Utrzymywał on bardzo ścisłe kontakty z działaczami wrocławskiego

podziemia politycznego i to tak ekstremalnymi, jak choćby Kornel Morawiecki (kierujący obecnie z ukrycia tzw. „Solidarnością Walczącą”). Podczas tych spotkań żywo interesował się planami ugrupowań antysocjalistycznych w Polsce.

(Dokończenie na str. 5)

(Dokończenie ze str. 1)

zbiarał informacje dotyczące wszelkich akcji między państwowych. Sam zresztą w różnych demonstracjach w czasie stanu wojennego uczestniczył. Zajmował się też osobiście kolportażem nielegalnych wydawnictw.

Ustalono ponadto, że dysponował wysokiej klasy sprzętem radiokomunikacyjnym produkcji japońskiej. Przy pomocy tych urządzeń prowadził nasłuch dywersyjnych radiostacji zachodnich i dokonywał analiz ich słyszalności na terenie naszego kraju. Był też znakomicie wtajemniczony w działalność radia „Solidarność”.

Trzeba więc obiektywnie przyznać, że te jego zainteresowania i działalność nie miały nic wspólnego z zajęciami oficjalnego stypendysty naukowego. Nic więc dziwnego, że 13 grudnia ub. r. wydano postanowienie o

wydaleniu pana Sobczyka z Polski. Było to zgodne z naszym prawem. Podobne sankcje przewiduje zresztą ustawodawstwo wielu krajów.

22 grudnia ub. r. Amerykanin został poproszony do Wydziału Paszportowego KW MO we Wrocławiu

gdzie przedstawiono mu dokument o wydaleniu z PRL. Zapoznał się z jego treścią co potwierdził wiasnoręcznym podpisem. Następnie zostawił na biurku paszport, kartę stałego pobytu i udał się na korytarz, gdzie miał zaczekać na wizę wyjazdową. Wszystko więc odbyło się jak najkulturalniej i w majestacie prawa. Niestety, pan Sobczyk wykorzystał ten moment na ucieczkę.

Ukrywał się bez wymaganych dokumentów, bez zameldowania, ważnej wizy (bezprawnie po prostu) do 2 lutego. Tegoż dnia został przypadkowo zatrzymany na dworcu PKP w Warszawie przez patrol MO, który legitymował podróżnych. Ponieważ był bez dokumentów, przekazano go do dyspozycji KW MO we Wrocławiu. Odmówił wszelkich wyjaśnień na temat swojego postępowania. Ale jednocześnie nie odwoływał się od decyzji o wydaleniu go z Polski.

Za złamanie elementarnych przepisów dotyczących zasad pobytu cudzoziemców w naszym kraju został ukarany przez kolegium do spraw wykroczeń.

Po załatwieniu wszelkich formalności wyjazdowych został 6 bm wieczorem odtransportowany samochodem do Gdańska. Tam wsadzono go na prom pływający do Finlandii, gdyż ten kraj wskazał jako miejsce swojego dalszego pobytu. Podróż odbył na koszt naszego państwa, gdyż nie miał przy sobie pieniędzy.

I tak to skończyła się niestawna historia pobytu pana Sobczyka w naszym kraju. A jak zostanie ona wykorzystana przez „Wolną Europę” i inne zachodnie ośrodki dywersyjne — to już zupełnie inna sprawa... (Iwo)

Rok XVII Środa 8 stron
Nr 28 (4599) 9 lutego 1983 r. Cena 5 zł

Działalność wrocławskiego podziemia była mu bliższa, niż praca naukowa

Obywatel amerykański wydalony z Polski

(Inf. wł.). 6 lutego w godzinach wieczornych wydalony został z terytorium PRL obywatel amerykański Garret Eugene Sobczyk, urodzony w Stanach Zjednoczonych, z wykształcenia matematyk. Do końca 1982 roku był on zatrudniony jako lektor języka angielskiego na Politechnice Wrocławskiej oraz współpracował z Instytutem Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Służba Bezpieczeństwa KW MO we Wrocławiu zebrała obszerny materiał świadczący, że G. Sobczyk prowadził wrogą, antysocjalistyczną działalność godzącą w interesy naszego kraju. Utrzymywał on ożywione kontakty z wieloma działaczami wrocławskiego podziemia politycznego. Między innymi z Kornelom Morawieckim, który był w przeszłości wydawcą nielegalnego „Biuletynu Dolnośląskiego”, a ostatnio przywódcą tzw. „Solidarności Walczącej”. W trakcie konspiracyjnych spotkań G. Sobczyk analizował rozwój sytuacji społeczno-politycznej kraju, zaznajamiał się z planami ugrupowań antysocjalistycznych, zbierał informacje dotyczące rozmówców i efektów organizowanych przez nich akcji antypaństwowych. G. Sobczyk brał także udział w kolportowaniu nielegalnych wydawnictw i osobiście ucze-

szyszalności na terenie kraju. Był również wtajemniczony w działalność trw. „Radia Solidarność”.

22 grudnia 1982 r. G. Sobczyk został poproszony do Wydziału Paszportów KW MO we Wrocławiu, gdzie zakomunikowano mu o postanowieniu wydalenia z terytorium PRL. Według tego postanowienia winien on opuścić Polskę do 31 grudnia ub. roku. G. Sobczyk zapoznał się z tym postanowieniem i podpisał dokument. W trakcie formalności zbiegł jednak z Wydziału Paszportów. Od tej pory, pozbawiony jakichkolwiek dokumentów, ukrywał się na terenie Polski. Warto dodać, że nie skorzystał on z przysługującego mu prawa odwołania się od podjętej decyzji. Wielokrotnie wzywany drogą pocztową, nie zgłosił się i lutego br. na Dworcu Centralnym PKS w Warszawie zostaje zatrzymany przez patrol MO, w czasie rutynowego sprawdzania dokumentów.

G. Sobczyk przebywał w Polsce od 1979 roku, a we Wrocławiu miał dobre warunki do doskonalenia pracy naukowej, z których niestety nie skorzystał. Z braku własnych środków, na koszt państwa został — zgodnie z ty-

erzeniem — dostarczony na prom odpływający do Finlandii. (k)

stniezył w demonstracjach w okresie stanu wojennego.

Korzystając z posiadzonego sprzętu radiokomunikacyjnego, G. Sobczyk prowadził nasłuch dywersyjnych stacji zachodnich i dokonywał ocen ich

On February 6, Garret Eugene Sobczyk, an American Citizen was expelled from Poland. He was born in the United States, and educated as a Mathematician. He worked as a lecturer at the Polytechnical University of Wroclaw, and at the Institute of Theoretical Physics of the University of Wroclaw.

The Wroclaw Secret Police recently took wide ranging material, evidence that Garret Sobczyk is an enemy of socialism actively working against the interests of our country. He kept active contact with a great number of people in the Wroclaw underground. At conspirical meetings, G. Sobczyk analized the growth of the social-political situation in Poland. He also collected particular information concerning conversations and plans of anti-social actions of the Underground. G. Sobczyk also took part in the illegal distribution of underground material, and in illegal street demonstrations during the State of War.

G. Sobczyk undertook in the Wroclaw region the evaluation of the effectiveness of divisionary radio broadcasts, and of the receptibility of such broadcasts in our country. He also had a part in the broadcasting of the illegal Radio Solidarity.

On December 22, 1982, G. Sobczyk was ordered to appear in the Wroclaw Passport Office where he was informed of the decision to expel him from the country by the end of the year. He didn't leave, and for the last 6 weeks was in hiding on Polish soil without a passport nor valid visa. He was stopped in the Central Railroad Station in Warsaw on February 2 by a police patrol during a routine check of documents.

G. Sobczyk lived in Poland since 1979, and in Wroclaw had very good conditions for scientific research, which, unfortunately, he didn't take advantage of.

07

(From Trybuna Ludu, Feb.9,1983)

Wydalenie z Polski obywatela USA Garreta Sobczyka

Onim, został wydany z Polski obywatel USA Garret Eugene Sobczyk, urodzony w Stanach Zjednoczonych, z wykształcenia matematyk, zatrudniony jako lektor języka angielskiego w Politechnice Wrocławskiej i współpracujący z Instytutem Fizyki Teoretycznej Uniwersytatu Wrocławskiego.

Służba bezpieczeństwa Komendy Wojewódzkiej MO we Wrocławiu zebrała w ostatnich czasie obszerny materiał świadczący o prowadzeniu przez Garreta Sobczyka wrogiej, antysocjalistycznej działalności godzącej w interesy naszego kraju. Dirzymywał on ożywione kontakty z wieloma działaczami wrocławskiego podziemia. W czasie konspiracyjnych spotkań G. Sobczyk analizował rozwój sytuacji polityczno-społecznej w Polsce; zbierał też szczegółowe informacje dotyczące różnówców i efektów realizowanych przez podziemie akcji antypaństwowych. G. Sobczyk brał także udział w kolportowaniu nielegalnych wydawnictw oraz u-

czestniczył w demonstracjach w okresie stanu wojennego.

G. Sobczyk prowadził w regionie Wrocławskie nasłuch zagranicznych dywersyjnych rozgłośni radiowych i dokonywał analizy ich słyszalności w naszym kraju. Był on także włączony w działalność nielegalnego tzw. Radia „Solidarność”.

22 grudnia 1982 r. G. Sobczyk został poproszony do Wydziału Paszportów KW MO we Wrocławiu, gdzie zakomunikowano mu o postanowieniu wydalenia go z terytorium Polski do końca roku. Nie wykonał on jednak polecenia i przez ostatnie 1,5 miesiąca ukrywał się na terenie Polski bez paszportu i ważnej wizy. Został on zatrzymany na Dworcu Centralnym w Warszawie 2 bm. przez patrol milicjny w czasie rutynowanego sprawdzania dokumentów.

G. Sobczyk przebywał w Polsce od 1979 r., a we Wrocławiu miał bardzo dobre warunki pobytu i prowadzenia pracy naukowej, z których niestety nie skorzystał. (PAP)